

Ylärekisteri ihmisessä?

- Toivon periaate
- "Hope operates without evidence" (C. West Churchman)
- The science of optimism
- Martin E.P. Seligman: Learned Optimism, Pocket Books, 1990, uusia painoksia (suom. Optimistin käsikirja, Otava 1992)

Seligman optimismista

"Optimistit ja pessimistit – olen tehnyt heistä tutkimusta kahdenkymmenenviiden vuoden ajan. Pessimisteille tyypillinen piirre on, että he yleensä uskovat ikävien tilanteiden kestävän pitkään, romuttavan kaiken mitä he tekevät ja olevan heidän syytään. ... Sadat erilaiset tutkimukset osoittavat, että pessimistit antavat helpommin periksi ja masentuvat useammin. Nämä tutkimukset osoittavat myös, että optimistit menestyvät paljon paremmin koulussa ja yliopistossa, työssä ja pelikentällä. He ylittävät soveltuvuustestien ennusteet. Kun optimisti hakee työpaikkaa, hän saa sen todennäköisemmin kuin pessimisti. Hänen terveytensä on poikkeuksellisen hyvä. Optimistit vanhenevat kauniisti ja kärsivät muita harvemmin keski-ään vaivoista. Näyttää myös siltä, että he elävät kauemmin." (Seligman, s. 15)

Seligman optimismista (2)

- ”Tapamme ajatella etenkin terveystämme voi muuttaa sitä.
- Optimistit saavat tarttuvia tauteja harvemmin kuin pessimistit.
- Optimisteilla on terveemmät elintavat kuin pessimisteillä.
- Immuunijärjestelmämme saattaa toimia paremmin jos olemme optimistisia.
- On selvää näyttöä siitä, että optimistit elävät pitempään kuin pessimistit.” (s. 27)

Descartesin dualistinen malli

- Ajattelua hallitseva metatason megamallitus (toistuu uudelleen ja uudelleen)
- Ruumiin ja sielun (aineen ja hengen) jyrkkä kaksijakoisuus
- René Descartes: Teokset I ja II, Gaudeamus 2002. Lue varsinkin II osassa oleva ”Kuudes mietiskely”, s. 72-84
- E. Saarinen: Länsimaisen filosofian huipulta huipulle, WSOY 1985 (uusia painoksia), luku Descartes.

Descartesin dualistinen malli (2)

”...on oikein päätellä, että olemukseni on vain tämä: että olen ajatteleva olento. Ja vaikka minulla ehkä (tai kuten pian sanon, varmasti) on ruumis, joka liittyy minuun hyvin läheisesti, niin koska minulla on yhtäältä selvä ja tarkka idea itsestäni vain ajattelevana eikä ulottuvaisena oliona ja toisaalta tarkka idea ruumiista vain ulottuvaisena oliona ja toisaalta tarkka idea ruumiista vain ulottuvaisena eikä ajattelevana oliona, on varma, että olen todella distinkti ruumiistani ja voin olla olematta ilman sitä.” (Descartes, Metafyysisiä mietiskelyjä, ”Kuudes mietiskely”, s. 76-7)

Systemiset seuraukset

- Kun olemme omaksuneet kartesiolaisen ajattelutavan, on käynyt vaikeaksi ymmärtää hengen ja ruumiin kokonaisuutta yhtenäisenä systeiminä
- Käytännössä länsimainen ajattelu on haarautunut metodeissaan, omaksuen erilaiset lähestymistavat (käsitteistöt, diskurssit, paradigmat, instituutiot) ”hengen” ja ”aineen” alueille, jotka oletetaan ”distinkteiksi”.
- Tätä metodiikkaa myös itse sovellat

Ajattelutavan muutos ja kognitiivinen psykologia

”Ajattelutapojen ei tarvitse olla ikuisia. Yksi merkittävimmistä löydöistä, mitä psykologiassa on tehty kahdenkymmenen viime vuoden kuluessa, on että ihmiset voivat valita oman ajattelutapansa.” (s. 19-20, arvio on vuodelta 1990)

”Kognitiivinen terapia käyttää viittä menetelmää”

- ”Ensinnäkin ihminen oppii tunnistamaan ne automaattiset ajatukset, jotka välähtävät hänen tietoisuudessaan silloin kun hänestä tuntuu kaikkein pahimmalta.”
- ”Toiseksi ihminen oppii vastustamaan näitä automaattisia ajatuksiaan tuomalla esiin päinvastaista todistusaineistoa.”
- ”Kolmanneksi ihminen oppii selittämään asioita uudella tavalla, muistamaan myönteisiä ominaisuuksiaan ja käyttämään niitä automaattisten ajatustensa kumoamiseksi.”
- ”Neljänneksi ihminen oppii häivyttämään mielestään masentavat ajatukset. ... Usein on parempi lakata ajattelemasta ja yrittää sen sijaan toimia parhaalla mahdollisella tavalla.”
- ”Viidenneksi ihminen oppii tunnistamaan ja asettamaan kyseenalaisiksi ne masentavat olettamukset, jotka sävyttävät kaikkea hänen toimintaansa.” (s. 118-9)

Ellis ja Beck

”...[kognitiivisen terapian] keksivät psykologi Albert Ellis ja psykiatri Aaron T. Beck. Kun nykyajan psykoterapian historia kirjoitetaan, olen varma, että heidän nimensä ovat samassa lyhyessä luettelossa kuin Freudin ja Jungin. Yhdessä nämä kaksi ensin mainittua onnistuivat poistamaan salaperäisyyden verhon masennuksen yltä.” (s. 95)

Norbert Ellis

- ”Kun opiskelin toista vuottani Princetonissa ja olin mukana järjestämässä opiskelijoille luentosarjaa seksuaalisuudesta. Ellis oli kutsuttu esitelmöimään ja ehdotti avajaisesityksensä otsikoksi 'Masturboi nyt' tai jotain siihen suuntaan. Princetonin yliopiston rehtori, joka yleensä oli reilu eikä vähästä hätkähtänyt, peruutti hänen kutsunsa.”
- ””Mitä tarkoitat sillä, ettei muka voi elää ilman rakkautta? hän saattoi huutaa. Täyttä potaskaa. Rakkaus on harvinaista, ja on pelkkää ajanhaaskausta haikailla rakkauden perään, hankit vain itsellesi kunnan masennuksen. Tyrannisoit omaa elämäsi kaikenlaisilla vaatimuksilla.”
- ”Ellis uskoi, että se mitä muut pitivät syvänä neuroottisena ristiriitana, oli pelkkää sekavaa ajattelua.” (s. 96)

Aaron T. Beck

”Ehkä se, mikä näyttää masennuksen oireelta - kielteinen ajattelu - *onkin itse sairaus*. ... Tämä taisteluhuutonaan Tim kävi freudilaisten kimppuun. 'Kieltämällä terveen järjen arvon tämä salakavala oppi estää häntä [ihmistä] käyttämästä omaa harkintaansa ongelmiansa erittelyssä ja ratkaisussa.’” (s. 98)

Luovuus uutena tulkintana

- Gardner: "Representational Redescriptions" - yksi avaintekijöistä "mielen muutoksessa".
- Changing Minds, Harvard Business School Press 2004
- "A change of mind becomes convincing to the extent that it lends itself to representation in a number of different forms, with these forms reinforcing one another." (p. 16)

Luovuus kykynä uudelleenkehystä takaiskut

- Mark Bryan, Julia Cameron and Catherine Allen: The Artist Way at Work (Pan Books 1998)
- "Creativity expert Howard Gardner has noted three practices common to many 'Big C' creatives:
 1. Some type of daily reflection
 2. The ability to leverage their strenghts
 3. A way to reframe failures (s. 3)

Kehyskertomus

- "Punktohtori"
- "Vuosisadan rakkaustarina"
- "Kuutosvaihde"
- "Ukkelit"
- "Kuningatar"
- "Pelkkää rautaa nyt Michael Jordanin vaparit"
- "Tavallinen sälli Hyvinkäältä"
- "Cadenssi"
- "Räjähdyvoima"

Systemiälyä on

- Kyky kirjoittaa itselleen kehyskertomuksia, jotka toimivat
- Taito kehittää elämäntilanteesta relevantteja innoittavia, ylärekisterin ajattelua ruokkivia representaatiojärjestelmiä
- Kyky representaatiojärjestelmien välisiin dialogeihin
- Kyky hyödyntää monenlaisia representaatiojärjestelmiä (joissain kognitiolla johtava rooli; jotkut nojaavat emootioille)

Ylärekisterin emootiomaailmaa

Intohimo Lumoutuminen
Syttyminen Rakkaus
Innostus Arvostaminen
Vaikuttuminen Omistautuminen
Sitoutuminen Herkistyminen
 Kunnioittaminen

Ylärekisterin laatumailmaa

Positiivisuus Kannattavuus
Keveys Ilmavuus
Valo, valaisevuus
Aurinko Lämpö
Tilavuus Kohottavuus
Nostattavuus Hyväenteisyys
Avaruudellisuus Yhdistävyys

Syy katsoa ylärekisteriin

- Kasvun vuoksi
- Uusien mahdollisuuksien löytämisen vuoksi
- Emergenssin käynnistämisen vuoksi
- Systemien käynnistämiseksi ylemmänasteisina

Tavoitetekniikka

- Ylärekisterin ajattelun yksi muoto
- Poppamies-päämäärät: päämäärien ylöskirjaaminen
- Logiikka on: ajatella nykyhetkeä intensiivisesti jonkin innoittavan tavoitteen valossa
- Oman alitajunnan työstämistä tietoisuuden instrumentilla
- Mielen mekaniikka yksi puoli sen systematiikkaa
- Ylöskirjaamisen systemiset seuraukset
- E. Saarinen 80-vuotiaana Bulevardilla
- Lumileopardi

Terävän teekkarin uhka

- Koko huomion kohdistuminen suoritetalouteen
- Ajattelu- ja elämänsysteemien kiertyminen yksipuolisesti suoritemaailman ympärille
- Koska suoritteelliset tavoitteet usein määrittyvät ulkoisista lähteistä, uhkana on että elämä alkaa ohjautua ulkoa käsin
- Sydämettömän, hengettömän elämän uhka

Elämänfilosofista systemiälyä on

- Unohtamatta suoritemaailmaa, viedä huomio aina uudelleen inhimilliseen ulottuvuuteen
- Lähestyä suoritemaailmaa inhimillisistä lähtökohdista ja ylärekisterin kautta
- Vahvoilla olevat mentaalimallit kuitenkin korostavat suoritemaailmaa ja pyrkivät tehostamaan sitä – sen sijaan että laajentaisivat ylärekisteriä tai tehostaisivat sen sävyulottuvuuksien tajua tai herkkyyksiä ihmisenä olevuutemme ainutlaatuisuuksille

Ylärekisterin symboliikka voi olla taideteos jo sinänsä

”Sinfonia nro 115 syntyi puun aloitteesta. Leif istuskeli kaikessa rauhassa Antskogin talonsa sävellysparvekkeella loppukesästä 2004, kun yhtäkkiä joku kosketti häntä olkapäähän. Hän säpsähti ja huomasi, että vanha ystävä pihakoivuhan se siinä tervehti. ’Se oli kasvanut kesän aikana niin paljon, että ylettyi koskettamaan minua! Sain voimaa niin paljon, että menin oitis takaisin sävellyspianon ääreen.’ (Minna Lindgren: Leif Segerstam Nyt!, Teos 2005, s. 358 – Sinfonia nro 115 nimi on *”Listening to the tree clapping your shoulder...”*)

Ylärekisterin symboliikka voi olla taideteos jo sinänsä (2)

”Lopuksi Leif palaa numeroihin alkaessaan miettiä, mikä Jumalan määräämä sattuma antoi hänelle numeron 86 juuri Esa Saarisen sinfoniaan. Kuusi eli six on tietysti vastaus kysymykseen miksi. Mutta entä kahdeksan? ’Jokaisessa sävelässä on perspektiivi äärettömyyteen’, Leif aloittaa ja laulaa yläsävelsarjaa niin pitkälle kuin pystyy. ’Yläsävelsarja vie äärettömyyteen, se on fyysikaalinen fakta. Kun fokuseeraa nyt-hetkeen, saa aavistuksen äärettömyydestä. Mutta jos väsy, ei näe tarkasti. On skarpattava, jotta voi aavistaa, mitä on putken päässä.’ Yleisö pidättää hengitystä. Professori Segerstam puhuu nyt elämää suuremmista asioista. Mitä on putken päässä? Iankaikkisuus? Vaiko jo mainittu jumala? Musta aukko? Putken päässä on ääretön erektiössä – siis kahdeksan.” (Minna Lindgren: Leif Segerstam Nyt!, Teos 2005

Ylärekisterin symboliikka ja sitä tukeva uskomusjärjestelmä voi olla oudohko (1)

”Jungiin teki suuren vaikutuksen se intiaanien usko, että tietyillä rituaaleilla voi vaikuttaa aurinkoon. Hän kirjoittaa ajatuksen olevan ytimeltään sama kuin se kristillinen käsitys, että rukouksella on vaikutusta Jumalaan. Hän painiskeli yhä sen vasta puoliksi muotoutuneen oivalluksen kanssa, että jotkin ihmisessä itsessään olevat energiat voivat asettua yhteistoimintaan ulkomaailman kanssa ja synnyttää outoja ilmiöitä ja yhteensattumia.” (Colin Wilson: Piilotajunnan valtias C.G. Jung, s. 118)

Ylärekisterin symboliikka ja sitä tukeva uskomusjärjestelmä voi olla oudohko (2)

- ”In Patton’s case, belief in reincarnation offered a means of fulfilling his ultimate and eternal destiny of leading a great army in battle...”
- ”As grandson Robert points out, ‘Georgie’s descriptions of his past lives were always dreadful’ and included a flashback to his life ‘in which, as a besieged Carthaginian dying of thirst in the second century B.C., he drank urine out of his helmet.’
- ”Patton studied neither reincarnation, science, nor the great religions of the world in which reincarnation is a basic doctrine, such as Buddhism. It was quite simply an article of faith that he had lived before as a warrior and would continue to do so in future lives.” (Carlo D’Este: Patton. A Genius for War, HarperPerennial 1995, uusia painoksia.)

Ylärekisterin symboliikka ja sitä tukevat reaalitapahtumat

”Timo Jutila: Lähdetään nyt tähän viime kauteen, niin se mikä tapahtu viime keväänä kun me hävittiin se rankkarikisa siellä Milanossa, sieltähän tää kaikki tausta lähti. Siis silloin selvisi viimeisellekin äijälle joka oli mukana että hei, täähän on täysin mahdollista. Koko Tukholman kultaprojekti lähti oikeastaan liikkeelle jo siitä hetkestä kun tulimme Suomeen ja Curre sanoi et ens vuonna jätkät sitte, et se on kultaa Globenissa.” (E. Saarinen et al, Poppamies, WSOY 1995, s. 130)

Tähtihetket

- ... voivat olla hyvinkin subjektiivisia
- Hyvinkään urheilukenttä keväällä 1971
- Muistat ne helpommin tiukan paikan tullen, jos olet kirjannut niitä erikseen
- Tähtihetkitekniikka

Ylärekisterin innoitehahmot

"...vähän kiusallista myöntää, mutta minusta palokunnassa on hohtoa"

Christopher Alexander Sokrates Albert Schweitzer
Frank Gehry Joni Mitchell Lady Diana Ari Vatanen
Luce Irigaray Coco Chanel Sibeliu Shakespeare Mannerheim
Muhammad Ali Louhijan Leka Mamse Voitto Hellsten Buddha
Queen Aristoteles Isä Äiti Tarantino Wessel Helminen
Eero Mäntyranta Martin Luther King Dali Oliver ja Jerome
Saarikoski J. Ollila Leonardo da Vinci Marx-veljekset Platon Pentti
Picasso Beatles Kirsti Paakkanen Maestro Leif Segerstam
Sartre ja de Beauvoir Erik Tawaststjerna Bertrand Russell
Jeesus Martti Salo Linus Torvalds Wekke Pekka Himanen
Michael Jordan Kafka Hous Bob Dylan Bunuel
Parvaisen Jussi P.G. Wodehouse
Dalai Lama Tove Jansson ...Reidar Särestöniemi

Elämänfilosofisia avainkysymyksiä (1)

- Onko nykyinen ylärekisterini riittävä?
- Onko nykyinen ylärekisterini sattumalta mitä se on, vai tulisiko asiaan paneutua?
- Riittääkö minulle sama ylärekisteri kuin mikä valmiiksi jo on muilla?
- Onko olemassa suuruutta, jota nykyaika ei nosta esiin?
- Onko olemassa suuruutta, jota ympäristöni ei näytä pitävän suuruutena?
- Onko ylevyyttä olemassa?
- Paneudunko ylärekisteriini, vai oletanko sen vain annettuna?

Elämäntilofisio avainkysymyksiä (2)

- Voiko ihmisestä nähdä, kun hän on luopunut unelmistaan
- Tarvitseeko ihminen unelmia voidakseen elää täysimittaisesti?
- Kuka haluaa luopua unelmista, jos vaihtoehtona on että ne elävät?
- Voiko unelma elää pelkkänä objektiivisena tosiasiana ihmisen tietoisuudessa?
- Miten henkilökohtaista suhdetta unelmaan tarvitaan, jos halutaan että se elää minulle?
- Huomaa näiden kysymysten systeeminen luonne.

Avainsana: sisäistäminen

- Sisäistäminen voi edellyttää paneutumista, tietojen keräämistä, pohdintaa, henkilökohtaisen näkökulman työstämistä suhteessa sisäistettävään asiaan
- Webistä, wikipediasta ja hyvistä kurssisuorituksista huolimatta emme välttämättä ole oppineet sisäistämään elämän hyvän toteuttamisen kannalta relevantteja asioita kovinkaan hyvin

Mikä todella merkitsee minulle?

- Ydinarvot
- Sydämen sanoman syvin sisältö
- Vankkumaton suhde ylärekisterin kirkkaimpaan osaan silloinkin, kuin se on uhattuna

Subjektiviteetin filosofi S. Kierkegaard

- Kierkegaardin filosofia, ks. esim. E. Saarinen, Länsimaisen filosofian historia huipulta huipulle.
- Kierkegaard (päiväkirjoissaan): ”Mitä minulta todella puuttuu ... on selvyys siitä, mitä minun pitää tehdä, ei siitä, mitä minun tulee tietää paitsi sikäli kuin tietoa tarvitaan mihin hyvänsä tekoon. ... olennaista on löytää totuus joka pätee minulle, löytää idea jonka puolesta voin elää ja kuolla.” (Huipulta huipulle, s. 309)

Subjektiviteetin filosofi S. Kierkegaard (2)

- ”Mitä iloa olisi niin sanotun objektiivisen totuuden löytämisestä, kaikkien filosofisten järjestelmien läpikäymisestä ja niiden hallitsemisesta, kyvystä niitä esitellä ja osoittaa niiden sisäiset ristiriitaisuudet; - mitä iloa siitä minulle olisi jos pystyisin luomaan teorian valtiosta ja pystyisin yhdistämään kaikki yksityiskohdat yhteen kokonaisuuteen, siten rakentaen maailman missä en elä, vaan jonka olen nostanut toisten katseltavaksi.” (Huipulta huipulle, s. 309)
- ”Oh! mitä kaameaa hiustenhalkomista leviääkään mikroskooppien ja teleskooppien kautta folioihin, ilman että se lopultakaan johtaa mihinkään, laadullisesti puhuen, vaikka totta totisesti ihmiset johdatellaan näin hylkäämään oma yksinkertainen, syvälinen, intohimoinen ihmetyksensä, jos kaikki eettinen nousee.” (Huipulta huipulle, s. 312)

Subjektiviteetin filosofi S. Kierkegaard (3)

- ”On kyllä totta, kuten filosofia sanoo, että elämä täytyy ymmärtää jälkikäteen. Mutta tällöin unohdetaan toinen periaate, jonka mukaan elämä täytyy elää eteenpäin.” (Huipulta huipulle, s. 315)
- ”Olemassaolon avainsana on aina eteenpäin.” (Huipulta huipulle, s. 315)
- Avainsanat ovat ”epävarmuus”, ”subjektiivisuus”, ”sisäisyys” ja ”Hyppy”
- ”Objektiivinen subjekti ei tunne missään mitään ääretöntä päätöksen tarvetta. Tämä on se *falsum*, joka luonnehtii kaikkea objektiivisuutta.” (Huipulta huipulle, s. 317)
- ”Päätökset, kaikki olennaiset päätökset, ovat juurtuneina subjektiivisuuteen.” (Huipulta huipulle, s. 318)

Kierkegaardia sengeläisittäin

- Sengeläinen *henkilökohtainen mestaruus* edellyttää kierkegaardilaisen subjektiviteetin huomioimista
- Tämä edellyttää työtä *mentaalimallien* suhteen
- ...missä yhteydessä *systemiajattelu* on syytä huomioida
- ... ja itseäni vahvistaa, jos toiset toimivat samoin (*Yhdessä oppiminen*)
- ... varsinkin, jos tämä kaikki tapahtuu *yhteisen päämäärän* vuoksi.

Vetäytyminen sisimpään, kohti ylärekisteriä

- "Then Jesus went with his disciples to a place called Gethsemane, and said to them, 'Sit here while I go over there and pray.' He took Peter and the two sons of Zebedee along with him, and he began to be sorrowful and troubled. Then he said to them, 'My soul is overwhelmed with sorrow to the point of death. Stay here and keep watch with me.'
- "Going a little farther, he fell with his face to the ground and prayed, 'My father, if it is possible, may this cup be taken from me. Yet not as I will, but as you will.'" (Matthew 26:36-39.

Ylärekisteristä virittynyt systeemiäly

- hyödyntää sisäistämisen prosesseja metodisesti ajateltuina (tietoisesti tai intuitiivisesti)
- kykenee käynnistämään oman ylärekisterisuhteensa reaaliaikaisesti ja ainakin osin tahdonalaisesti
- ruokkii syntyvien tilanteiden kautta oman ylärekisterinsä kasvua, sävyherkkyyttä ja elämää (aito uteliaisuus)
- sisältää osasysteemejä, jotka edesauttavat ylärekisterin käynnistymistä ja läsnäolevuutta reaali-tilanteissa (ajattelusysteemi, elämänmuutosysteemi, päivittäis- ja viikoittais-, vuosittaiskäytäntösystemini, latautumissysteemi)

"The Mannerheim Line"

Ote DSC Discoveryn dokumentista "Battlefield"

"Aarre"

- Jota puolustetaan henkeen ja vereen ja joka aarre jo on nähtävillä - "Meidän aarteemme on tässä"
- vs.
- tulevaa kasvua varjeleva, tulevaa kukoistusta suojaava taistelu
- tulevaisuusuojaustaistelun haasteet:
 - aarretta ei vielä ole kuin unelmissa
 - siemen tulevaan on vielä niin surkea
 - arki painaa päälle ilman aarrearkun myyttistä gloriata
 - katto peittää ylärekisterin ja estää näkemästä, kuinka huikaa upeutta ylipäätänsä voi olla

Aarrearkkuteoria ja -ilmiö

- Entä jos aarrearkkuteoria on tosi?
- Mitä tarvittaisiin, jotta aarrearkkuilmiö voisi käynnistyä?
- Aarrearkkuilmiön käynnistymisen sengeläiset ulottuvuudet
 - Henkilökohtainen mestaruus
 - Mentaalimallit
 - Yhdessä oppiminen
 - Jaettu visio
 - Systeemiajattelu
- Aarrearkkunäkökulma osana omaa ylärekisteriä
- Aarrearkkuilmiölle virittyminen osana omaa systeemiä

Versio 1 ja Versio 2

- Naantalin junassa
- Tapsa Kansan konsertissa Finlandia-talossa
- Versio 2 ei välttämättä anna suuria merkkejä itsestään - entä jos se kuitenkin on olemassa?

Ainutkertainen avautuma

- Narratiivisen terapian peruskäsitteitä
- Alice Morgan: Johdatus narratiiviseen terapiaan, Kuva ja Mieli 2004, alkuteos 2000.
- <http://www.dulwichcentre.com.au/alicearticle.html>

Ainutkertaiset avautumat (2)

- ”Ainutkertaiset avautumat: hetket, jolloin ongelman vaikutusvalta on heikompi tai olematon”
- ”Kun narratiivista lähestymistapaa käyttävät terapeutit kuuntelevat ihmisten tarinoita, he kuulevat tapahtumista, jotka sopivat yhteen ongelmatarinan kanssa, ja toisista hetkistä, jotka tuntuvat olevan sen kanssa ristiriidassa...” (s. 59)
- ”Joskus näitä tilanteita kutsutaan myös ’tähtihetkiksi’, koska ne ikään kuin säteilevät vasten hallitsevaa tarinaa ja erottuvat siitä selkeästi.” (s. 59)

Ainutkertaiset avautumat (3)

- ”Narratiivisesti suuntautuneet terapeutit olettavat, että ainutkertaiset avautumat eivät ole irrallisia tapahtumia. Heidän mielestään ongelmat eivät koskaan hallitse sataprosenttisesti ihmisten elämää, vaan aina on olemassa toisenlaisiakin hetkiä, jotka voidaan jäljittää ja yhdistää havaittuun ainutkertaiseen avautumaan.” (s. 63)
- ”Nämä tähtihetket ovat ikään kuin mahdollisuuksia uusiin ja erilaisiin keskusteluihin - keskusteluihin, joiden kuluessa yksilölliset johtopäätökset ihmisen elämästä ja identiteetistä voidaan korvata moniulotteisemmilla ja rikkaimmilla kuvauksilla.” (s. 63-4)

Ainutkertaiset avautumat (4)

”Ainutkertaiset avautumat (tapahtumat jotka eivät liity hallitsevaan tarinaan tai ongelmaan) voivat helposti jäädä huomaamatta, mikäli terapeutti ei tarkkaan kuuntele ja jäljitä niitä. Ihmiset eivät useinkaan pidä niitä merkittävinä ja mainitsevat he hyvin nopeasti ja ohimennen, eivätkä kiinnitä niihin yleensä suurtakaan huomiota.” (s. 62-3)

Ainutkertaiset avautumat ja systeemiäly

- Systeemiäly: toimia tilanteissa ”ainutkertaisen avautuman” näkökulmasta
- Systeemiäly: anna tilaa siemenelle, joka voi alkaa kasvaa – tarinana
- Systeemiälyä tajuta, miten tarinasta voi tulla totta

Gehry istuu Aallon tuoliin ja nousee ylärekisteriin

- Frank Gehry: "When I was sixteen I attended a lecture at the University of Toronto, and a wonderful man from Finland showed a chair. [Paimio 1931] I remembered the lecture and later realized that the man was Alvar Aalto. I loved him. I loved the lecture. Then in 1972 Berta [Mrs. Gehry] and I went to Finland, and we visited Aalto's studio. They let us sit in his office for two hours. They let me sit in his chair." (Gehry Talks. Architecture + Process, Midred Friedman, ed., Rizzoli, New York 1999, p. 43)
- "Ainutlaatuinen avautuma" ylärekisteriin ja vahvistuneeseen tarinaan
- Interventio, joka vahvisti Gehryn sisäisen systeemin ylärekisteriaineiksi

"Aamusivut"

- Julia Cameron: Tie luovuuteen, WSOY 1997 (The Artist's Way, 1992, myös äänikirja on erinomainen)
- "Aamusivut ovat ensisijainen työkalu luovuuden elvyttämiseksi. Lukossa olevat taiteilijat kritisoivat itseään säälimättömästi, ja vaikka näyttäisimme ulospäin toimivilta taiteilijoilta, tunnemme että emme tee tarpeeksi ja että se mitä teemme ei ole oikein. Vasemmassa aivopuoliskossamme asuu ilkeä pieni Tarkastaja, ikuinen kriitikko ja hellittämätön täydellisyysdentavoittelija, joka pyrkii sabotoimaan kaikkea pienillä ilkeillä huomautuksilla, jotka ovat pukeutuneet totuuskien valeasuihin." (s. 27)

Miten saada aarrearkku auki?

- Onnistumisen kokemus
- Sopiva tarina
- Kohtaaminen, joka vie huomiosi aarrearkkuun
- Innostava muistikuva
- ...systeemiälyä on tiedostaa, että tällaisia vaihtoehtoja on olemassa
- ja vaikka tuskin mikään avain aina toimii, moni toimii joskus

Miten saada aarrearkku pidetyksi auki?

- Suoritemaailman uhkat
- Oman sisäisen maailman kyllästymis- ja turtumis- ja kyynisoitumisuhkat
- Aikuismaailman mentaalimallit ja kanssakäymisen käytännöt, jotka eivät tue aarrearkkuilmiötä
- Oman mielvireyden kysymys kohti aarrearkkuilmiötä systeemisena kysymyksenä

Pelko katsoa ylärekisteriin

- entä jos innostun liikaa
- entä jos mokaan
- entä jos menetän harkintakykyni
- entä jos sokaistun?

- Vaikuttumisen pelko, manipuloiduksi tulemisen pelko, itsensä menettämisen pelko
- Avautuvuuden pelko: voin haavoittua

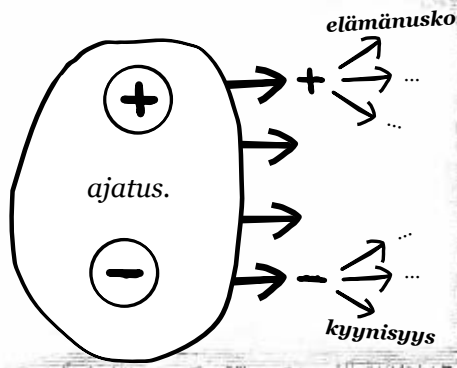
Systemiälykäs ratkaisu

Kehitä samanaikaisesti

- kykyä vaikuttaa
- empatiaa, eläytyvyyttä, herkkyyttä tilanteelle ja ihmisille
- harkintaa ja kriittisyyttä
- tiedollista pohjaa antamaan substanssia harkinnalle
- mielikuvitusta
- itsetuntoa
- tuntumaa sille, mitä sisin sanoo

Eli kehitä itseäsi systeeminä, johon liittyy tällaisia osatekijöitä

Sisäisen maailman kartta

Kantava ajatus

- joka on pysyvää plussaa
- johon voi nojautua tiukan paikan tullen
- joka ei riipu suhdanteista
- joka ei tarvitse aktivoitua ulkoista innoitetta joka päivä
- joka todennäköisesti edellyttää kognitiivisia kykyjä, merkityksellisen tajua ja kykyä käsitteelliseen tarkasteluun
- joka kestää kriittisen tarkastelun

Arvo Ylppö palaa Suomeen

Arvo Ylppö: "Saksasta kotiututtuani vapaaherratar Mannerheim pyysi minut heti luokseen ja esitti toivomuksen, että ryhtyisin hoitamaan hänen perustamansa Lastenlinnan lääkärin tointa. Samalla keskusteltiin myös, millä tavalla lastenhoitotasoa voitaisiin yleisemmin kohottaa maassamme. Nämä keskustelut hän välitti veljelleen, silloiselle kenraali Mannerheimille, jonka laajakatseisena valtiomiehenä heti käsitti lastenhuollon ja lastenhoidon valtakunnallisen merkityksen." (Arvo Ylppö: Elämäni pienten ja suurten parissa, WSOY 1964, s. 110-1)

Mariankatu 5

”Ensimmäisen kerran tapasin Marsalkan hänen asunnossaan, arkkitehtonisesti ja historiallisesti merkittävässä Mariankatu 5:ssä. ... Marsalkka sanoi iloitsevansa kotimaahan palaamisestani. Olin hänen mielestään juuri se mies, jota tarvittiin hänen suunnittelemansa lastensuojeluliiton perustamisessa.”

”Lokakuun 4. päiväksi vuonna 1920 kutsuttiin Marsalkan asuntoon huomattava joukko eri yhteiskuntapiirejä edustavia henkilöitä, jotka olivat kiinnostuneita lastensuojelukysymyksistä. Marsalkka esitti asian lyhyesti ja painokkaasti...”

”Lastensuojelun Magna Charta”

”Vapaussodan ensimmäisenä vuosipäivänä, tammikuun 28:ntena 1919, varasin minä 50 000 markkaa käytettäväksi semmoisten turvattomien lasten huoltamiseen ja kasvattamiseen, jotka sodan kautta olivat menettäneet huoltajansa, riippumatta siitä, millä puolella nämä taistelussa olivat seisleet. Tarkoitukseni ei silloin ollut ainoastaan osaltani avustaa sodan jälkeisen polttavimman kysymyksen - sodan haavojen parantamisen - ratkaisussa, vaan ennen muuta kehottaa kaikkia oikeinajattelevia isänmaaystäviä liittymään yhteen, lujaan ja määrätietoiseen työhön yhteiskuntamme uudelleen rakentamiseksi ja lähinnä niiden kovaosaisten kohtalon lieventämiseksi, joiden hätä minusta näytti suurimmalta, kärsimykset ansaitsemattomimmilta ja onnettomuus raskaimmalta kantaa...”

”Päämääränä olkoon, että joka ainoa Suomen lapsi äidinkohdusta lähtien ja koko kasvuaikinsa saa oikeutetun osansa siitä hellyydestä ja huolenpidosta, joka yksinään voi laskea pohjan nuorten kehitykselle...” (s. 111)

Lastenneuvola aloittaa

”Ensimmäinen lastenneuvola aloitti toimintansa vuonna 1922 Lastenlinnassa [puutalo 2. linjalla]. Siellä muutettiin halkokellari neuvolahuoneistoksi. Lastenlinnan ympäristön äideille oli suuri ilo tulla ensimmäiseen neuvolaan saamaan ohjeita pikkulastensa hoidossa.”

”Tämä oli vaatimaton alku. Siitä sitten kehittyi koko äitiys- ja lastenneuvolajärjestelmämme, joka vuonna 1944 kunnallistettiin.”

”Kun maahamme näin oli saatu syntymään yhtenäinen koko valtakunnan käsittävä äitiys- ja lastenneuvolasysteemi, ei tarvinnut kauan odottaa sen tuloksia. ... Paitsi sitä, että lasten yleiskunto kohosi huomattavasti kaikkialla, alkoi myös lasten kuolleisuus kaikissa ikäluokissa alentua, mutta erikoisesti imeväisikäisten lasten keskuudessa. ... Kun se meillä vielä 1910- ja 1920-luvulla oli 10-15 %, oli se vuoteen 1939 mennessä alentunut 5-6 %:iin.” (s. 115-116)

Lennon ja Harlemin lapsikuoro

Lapsena olemisen oikeuksia

- Oikeus nauraa ja oikeus itseäkin
- Oikeus leikkiä
- Oikeus iloita funktionaalisesti yhdentekevistä, tuottamattomasta ja kivistä, perhosista ja tikusta, joka vilistää purossa
- Oikeus kirmaillen iloita kyvystään liikkua avaruudessa
- Oikeus tulla kosketetuksi ja tuntea toisen lämpö
- Oikeus tulla hyväksytyksi omana itsenään
- Oikeus kokea kun toinen katsoo hypätessä kiveltä
- Oikeus olettaa, että tämä päivä on loistavan innostava
- Oikeus luottaa elämän suureen kantoaaltoon

Systeemiäly

älynä tunnustaa nämä oikeudet ihmisiä koskevin ja omaa itseä koskevin

Lapset

Mat 18: ”Sillä hetkellä opetuslapset tulivat Jeesuksen tykö ja sanoivat: ’Kuka on suurin taivasten valtakunnassa?’ / Niin hän kutsui tykönsä lapsen, asetti sen heidän keskellensä / ja sanoi: ’Totisesti minä sanon teille: ellette käänny ja tule lasten kaltaisiksi, että pääse taivasten valtakuntaan./ ... /Mutta joka viettelee yhden näistä pienistä, jotka uskovat minuun, sen olisi parempi, että myllynkivi ripustettaisiin hänen kaulaansa ja hänet upotettaisiin meren syvyyteen.”
